

Regionalna Wystawa Ras Rodzimych w Rudawce Rymanowskiej

Józefa Krawczyk

*Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy, Zakład Hodowli Drobiu,
ul. Krakowska 1, 32-083 Balice k. Krakowa*

Polska posiada bardzo bogatą tradycję działań na rzecz ochrony bioróżnorodności. Zwierzęta te są naszym dziedzictwem, elementem kultury, historii i tradycji. W ostatnich latach działania te nabierają zarówno znaczenia, jak i tempa ze względu na nowe uregulowania unijne i krajowe. W pracach z tego zakresu znaczącą rolę odgrywa Instytut Zootechniki PIB, który zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich peł-

ni rolę podmiotu realizującego i koordynującego w Polsce działania związane z ochroną zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich zagrożonych wyginięciem. Instytut określa m.in. kryteria i progi liczebności, przy których dana rasa jest zagrożona, opracowuje, aktualizuje i koordynuje programy ochrony zasobów genetycznych oraz nadzoruje ich realizację, a przede wszystkim decyduje o kwalifikacji zwierząt do udziału w programach.

W działaniach na rzecz ochrony bioróżnorodności zwierząt gospodarskich Instytut Zootechniki PIB od wielu lat współpracuje z innymi jednostkami naukowymi i związkami hodowców, w tym m.in. Instytutem Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie, Uniwersytetami Przyrodniczymi w Lublinie, Wrocławiu i Poznaniu, Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, SGGW w Warszawie, Krajowym Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie i in. Aktywność IZ PIB na tym polu znalazła odbicie w wielu publikacjach naukowych, upowszechniających, wdrożeniowych i działaniach promocyjnych.

W efekcie od 2002 r. liczebność rodzimych ras wykazuje stały trend wzrostowy, a na koniec 2023 r. programem ochrony objęto ponad 116 tys. zwierząt i 1274 rodziny pszczele. Większość tych ras umieszczono na liście światowych zasobów FAO. Instytut widzi potrzebę działań dedykowanych popularyzacji rodzimych ras, zwłaszcza w stosunku do osób związanych z hodowlą. W związku z tym organizowane są wystawy i pokazy rodzimych ras zwierząt gospodarskich w różnych regionach kraju.

Hodowla ras zachowawczych jest objęta programem dopłat w celu zachowania puli genetycznej i czystości rasy, staje się też coraz popularniejsza w gospodarstwach agroturystycznych i ekologicznych.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Instytut Zootechniki PIB firmowały Regionalną Wystawę w Rudawce Rymanowskiej, która odbyła się w dniach 26–27.08.2023 r. w ramach „XXII Pożegnania Wakacji w Rudawce Rymanowskiej”. Uczestniczyło w niej dwudziestu jeden wystawców prezentujących rasy, odmiany i rody zwierząt gospodarskich objętych ochroną zasobów genetycznych (łącznie 52 sztuki zwierząt i 10 stadek drobiu oraz pokazowy ul z pszczołami kraińskimi):

- bydło – czterech hodowców zaprezentowało 8 szt. w 4 rasach: polskie czerwone, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe i białogrzbięte;

- konie – pięciu hodowców wystawiło 6 szt. w 5 rasach: klacze konika polskiego, huculskie, małopolskie, śląskie i zimnokrwiste w typie sokólskim oraz ogiera małopolskiego;
- owce – sześciu hodowców przedstawiło 19 szt. w 6 rasach: wrzosówka, świniarka, cakiel podhalański, polska owca pogórza, czarnogłówka i olkuska;
- kozy – pięciu hodowców prezentowało 17 szt. kóz w 3 rasach: karpackie, sandomierskie, kazimierzowskie;
- kury – dwóch hodowców wystawiło 8 stadek: zielononóżki kuropatwiane (Z-11), żółtonóżki kuropatwiane (Ż-33), leghorn (G-99), sussex (S-66), rhode island red (R-11), rhode island white (A-33), czubutki polskie (CP-11 i CP-22);
- gęsi – dwóch hodowców pokazało 2 stadka: biłgorajskie (Bi) i zatorskie (Zd-1);
- króliki popielniańskie białe – jeden hodowca wystawił 2 sztuki tej rasy;
- pszczoły kraińskie z linii Dobra – jeden hodowca zademonstrował 1 pokazową ekspozycję.

Pokaz zwierząt ras rodzimych prowadziła prof. dr hab. Józefa Krawczyk. Przybliżyła widzom rolę i znaczenie tych ras. Hodowcy prezentowali na ringu bydło, konie, owce i kozy, a pozostałe gatunki przy stanowiskach, tj. drób i zwierzęta futerkowe. Eksperci (koordynatorzy i pracownicy Instytutu Zootechniki PIB) omawiali historię oraz charakterystykę poszczególnych ras, przedstawiali hodowców uczestniczących w Wystawie, jak również udzielali informacji na temat wsparcia finansowego dla rodzimych ras zwierząt. Pokaz zgromadził liczną publiczność.

Hodowcy na spotkaniach z przedstawicielami związków hodowców, mleczarzy i producentów pasz dyskutowali na tematy hodowlane i wymieniali doświadczenia. Swoje stoiska na Wystawie miało także wielu producentów żywności i rękodzieła artystycznego. Nie zabrakło też małej gastronomii.

Stadko kur rasy Leghorn (G-99)

Po raz pierwszy wybierano „Najładniejsze zwierzęta na Regionalnej Wystawie Ras Rodzimych”. Wyboru dokonała Komisja w składzie: prof. dr hab. Józefa Krawczyk; dr hab. Aldona Kawęcka, prof. IZ PIB; dr inż. Anna Majewska oraz dr inż. Iwona Tomczyk-Wrona. Wyróżniono sześć szt. zwierząt spośród następujących gatunków krów, koni, owiec, kóz, kur oraz gęsi:

- konie – rasa małopolska, ADEL 616 006 630 156 518, własność Bogdana Śliża;
- bydło – rasa czarno-biała, FIOŁKA PL 0055 1648 7109, własność ZD IZ PIB Chorzelów sp. z o.o.;
- owce – rasa czarnogłówka, PL 1000 2188 1210, własność Artura Franczaka;
- kozy – rasa sandomierska, PL 2000 0195 3088, własność Tomasza Godlewskiego;
- kury nieśne – rasa czubotka polska ród CP-22, własność UR Kraków;
- gęsi – rasa biłgorajska, własność Zbigniewa Kołodzieja – „Majątek Rutka”.

Statuetki dla nagrodzonych oraz dyplomy uczestnictwa w Wystawie zostały wręczone w niedzielę przez zastępcę dyrektora Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt – mgr inż. Monikę Kajak, przedstawicielkę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – dr inż. Magdalenę Miellicką-Zakrzewską, zastępcę dyrektora Instytutu Zootechniki PIB – prof. dr hab. Sylwestra Świątkiewicza, prof. dr hab. Józefę Krawczyk i dr hab. Aldonę Kawęcką, prof. IZ PIB.

Ponadto, wręczono jedną nagrodę specjalną – puchar ufundowany przez prezesa Krajowego Związku Hodowców Czerwonego Bydła Polskiego – Piotra Smagę. Zwycięzcą został Jan Janik – hodowca bydła polskiego czerwonego.

Na stoisku Instytutu Zootechniki PIB rozpowszechniano materiały informacyjno-promocyjne. Hodowcy oraz zwiedzający otrzymali Katalog Ras Rodzimych, a także ulotki i broszury dotyczące zwierząt tych ras.

Owce rasy wrzosówka

Kozy rasy karpackiej

Konkurs plastyczny dla dzieci

Jury miało nie lada zadanie – wybór najlepszych prac małych artystów.
Od lewej: S. Świątkiewicz, A. Kawęcka, J. Krawczyk, A. Majewska i J. Calik

W niedzielę odbył się „Konkurs plastyczny dla dzieci”, który polegał na rysowaniu wybranych zwierząt ras rodzimych. W konkursie wzięło udział pięćdziesięcioro dzieci, którym przyznano nagrody w trzech kategoriach wiekowych: 3–5 lat, 6–8 lat oraz 9–12 lat.

W każdej z grup nagrodzono trzy wyróżniające się prace. Pozostałe dzieci otrzymały nagrody pocieszenia. Konkurs był prowadzony i oceniany przez: prof. dr. hab. Sylwestra Świątkiewicza, prof. dr. hab. Józefę Krawczyk,

dr hab. Aldonę Kawęcką, prof. IZ PIB oraz dr inż. Jolantę Calik. Nagrody wręczali: zastępca dyrektora Instytutu Zootechniki PIB – prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz, przedstawicielka Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – dr inż. Magdalena Mietlicka-Zakrzewska oraz pracownicy Instytutu.

Zwiedzającym umilały czas występy zespołów muzycznych i liczne degustacje. Swoją bogatą ofertę handlową prezentowały również firmy działające w sektorze rolno-spożywczym.

Pamiętkowe zdjęcie – organizatorzy, hodowcy i uczestnicy Wystawy

Fot. Instytut Zootechniki PIB.